

DEALING WITH THE REAL STUFF

Kunst, activisme, kunst- en burgerschapsonderwijs

Nathalie Roos,

27 mei 2021

Lectoraat Kunsteducatie, AHK

PROGRAMMA

17.00-17.05 Introductie

17.05-17.35 Kunst, activisme, kunst- en
burgerschapsonderwijs

17.35-17.45 Stellingen

17.45-17.50 Afsluiting

ANTI-SHELL PERFORMANCE

ERVARING MET ACTIVISME?

KUNST EN ACTIVISME

FOSSIL FREE CULTURE

I SHOULD LOVE YOU MORE THAN
PIZZA, RAUL BALAI

CITIZEN, STEPHANIE SYJUCO

HOE VERSTERKEN KUNST EN ACTIVISME ELKAAR?

KUNST EN/VERSUS ACTIVISME

- ☐ Verbeelding
- ☐ Reflectie
- ☐ Humor

Jeremy Deller – *‘I went from being an artist that makes things, to an artist that makes things happen’*

HOE BIJTEN KUNST EN ACTIVISME ELKAAR?

KUNST EN/VERSUS ACTIVISME

- ❑ Kritiek: te duidelijk of te vaag?
 - Kunst: meerdere interpretaties, verwarring
 - Activisme: duidelijkheid, samenhang
 - Dubbelzinnig (vaag) versus didactisch (moraliserend, naïef)
- ❑ Artistieke kwaliteit en activistische acties
- ❑ Werkzaamheid van activistische kunst
- ❑ Verschil tussen theorie en praktijk

DEALING WITH THE REAL STUFF

A green truck is parked on a city street. The back of the truck is covered with a large number of animal puppets, including cows, pigs, and sheep, arranged in two rows. The truck is parked in front of a building with many windows.

**ART +
ACTI
VISM**

+ EDUCATIE

BURGERSCHAP IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS, MUNNINKSMA E.A. 2018

Nederlandse jongeren in vergelijking met Europese leeftijdsgenoten:

- ☐ Minder maatschappelijk en politiek betrokken.
- ☐ Bezitten minder burgerschapscompetenties.
- ☐ Hechten minder waarde aan gelijke rechten voor verschillende etnische groepen.

Onderwijs: sociale en maatschappelijke competenties,
leren omgaan met andersdenkenden, maatschappelijke
verantwoordelijkheid

ARTISTIC CONSTITUTIONS OF THE CIVIL DOMAIN; ON ART, EDUCATION AND DEMOCRACY (GIELEN, 2017)

- ☐ Kunst bezit de bijzondere kwaliteit om politieke, en met name democratische, vraagstukken te adresseren.
- ☐ Verbeelden, ontwerpen en ervaren – educatieve potentie
- ☐ Verkennen grenzen legaliteit

LESSENSERIE

- ❑ 6 lessen van 2 uur
- ❑ Les 1: Bezoek kunstenaar Dominique Himmelsbach-de Vries (*'Ik ga jullie leren om ongehoorzaam te zijn'*)
- ❑ Les 2: Bespreken werken van activistische kunstenaars
- ❑ Les 3: Onderzoek maatschappelijk onderwerp
- ❑ Les 4: Pitch
- ❑ Les 5: Maken
- ❑ Les 6: Uitvoeren actie

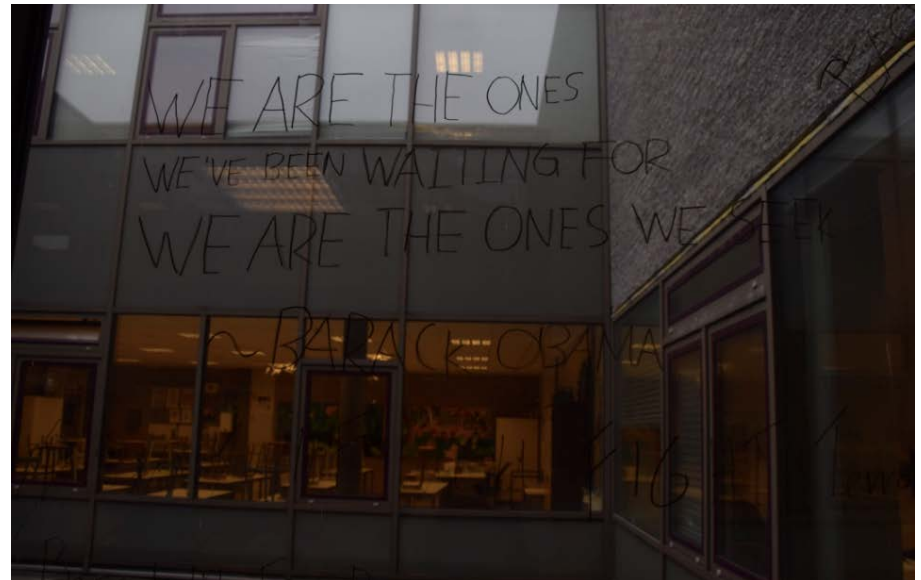

DOMENIQUE HIMMELSBACH DE VRIES

ACTIES

- ☐ Terrorisme
- ☐ Prestatiedruk
- ☐ Politiegeweld
- ☐ We are immigrants
- ☐ Voedingsindustrie
- ☐ Vooroordelen

OBSERVATIES

Docent maatschappijleer:

Daagt een leerling uit om alles te kunnen zeggen, spreek je uit, ik accepteer niet dat je je mond houdt (als hij een vraag stelt). Geeft aan dat hij nergens over oordeelt, je hoeft je niet in te houden. Activisme begint namelijk vaak met een stelling poneren.

Leerling:

Wij zijn activisten nu, we houden ons niet meer aan de regels.

INTERVIEWS

‘Ik vond het wel een leuke opdracht, vooral omdat er over verschillende onderwerpen veel te vertellen is, bijv. het onderwerp racisme, kun je dieper op ingaan, voor en tegen argumenten gebruiken, waarom vind je dit, hoe vind je dit, en wat kun je toepassen om het te verdedigen of eventueel het te stoppen. (leerling)

‘Om een onderwerp te kiezen en kijken hoe andere mensen erop reageren...hetgene wat bij me bleef was hoe mensen reageerden, vond ik echt interessant om te zien, je gaat niet elke dag actie voeren’
(leerling)

RESULTATEN

- ☐ Leerlingen hebben geleerd om op een andere (kunstzinnige) manier naar actie voeren te kijken.
- ☐ Leerlingen hebben (deels) geleerd dat ze hun mening mogen geven/actie kunnen voeren als ze het ergens niet mee eens zijn (weerstand bieden)
- ☐ Leerlingen hebben geleerd dat je humor kan inzetten om actie te voeren.
- ☐ Leerlingen hebben (deels) geleerd om een maatschappelijk onderwerp uit te diepen.
- ☐ Leerlingen hebben geleerd dat er verschillende meningen/perspectieven op een onderwerp zijn (kritisch denken)

RESULTATEN

- Leerlingen hebben geleerd om hun werk aan publiek te tonen en de interactie aan te gaan.
- Leerlingen hebben daarbij (deels) geleerd om kritische vragen te stellen aan publiek.
- Leerlingen hebben geleerd dat kunst niet alleen bestaat uit schilderen en tekenen.
- Leerlingen hebben NIET geleerd om de balans aan te brengen tussen hun activistische intenties en esthetische doelen.
- Leerlingen hebben geleerd over leerling gestuurd werken (zelf een onderwerp uitkiezen, eigen actie ontwerpen en uitvoeren).

KRITISCHE KANTTEKENINGEN

- Te weinig tijd/aandacht voor artistieke vaardigheden
 - Sociaal-wenselijke antwoorden leerlingen? – eigen ervaring met onderwerpen
 - Vakoverstijgend werken behoeft meer aandacht
 - Duurzaamheid
-
- Spanningsveld kunst, activisme en onderwijs
 - Ruimte voor verschillende perspectieven/meningen bieden

**Goed burgerschap en
burgerlijke
ongehoorzaamheid gaan
niet samen**

**Artistiek activisme
inspireert leerlingen
voor kritisch denken
en het bieden van
weerstand.**

**Uitspraken van
leerlingen die de
legitimiteit van onze
democratie
ondermijnen zijn
ontoelaatbaar.**

**De waarden vrijheid
en gelijkheid zijn de
basis en essentie van
de democratische
rechtsstaat.**

**Burgerschapsonderwijs
voor leerlingen op
een lager
schoolniveau dient
zich te richten op
aanpassing en
discipline.**

MEER INFORMATIE

Podcast: Kunsteducatie Doorgelicht, Spotify

<https://www.ahk.nl/lectoraten/educatie/podcast/>

Link onderzoek:

https://www.ahk.nl/media/ahk/docs/lectoraat/200527_AHK_LK_Booklet_Dealingwiththerealstuff_singlepages_DEF_1_.pdf

Nascholing 1 en 2 oktober:

<https://www.breitner.ahk.nl/opleidingen/kunst-activisme-en-burgerschapsonderwijs/>